

Exemplar für Prüfer/innen

Kompenzációs vizsga
az egységesített, kompetenciaközpontú írásbeli
érettségi vizsgához / érettségi és diplomavizsgához

2023. május/június

Magyar

Kompenzációs vizsga (1.)
Vizsgáztatói példány
(feladatsor értékelési útmutatóval)

Kompenzációs vizsgával kapcsolatos információk vizsgáztatóknak

Tisztelt Vizsgáztató!

Az alábbi kompenzációs vizsga egy vizsgatételt tartalmaz, amely több feladatból áll. Mindegyik feladatot a mellékelt szöveg(ek) figyelembevételével egy vizsgabeszélgetés keretében kell megoldani. A feladatokban mindkét követelményszint megtalálható: a *reprodukció*, *reorganizáció* és *transzfer*, ill. a *reflexió* és *problémamegoldás*. Az utolsó feladatnál a vizsgázónak önállóan, nem párbeszédese formában kell elmondania egy beszédet. Annak érdekében, hogy a vizsgázónak minden egyes feladatra elegendő ideje maradjon, illetve hogy a vizsga időtartama összesen ne haladja meg a 25 percet, ajánlatos betartani az egyes feladatoknál feltüntetett időtartamot.

A vizsgáztatói példányban a feladatokat és a mellékelt szöveg(ek)et a „Magyarázatok és megoldási javaslatok a kompenzációs vizsgatételhez” című rész követi, amely segít önnek a kompenzációs vizsga értékelésénél. A vizsgáztatói példány utolsó oldalain az ehhez a kompenzációs vizsgához tartozó értékelőlapot, valamint a kötelezően alkalmazandó javítási és értékelési útmutatót találja.

Kiemelendő, hogy a „Magyarázatok és megoldási javaslatok a kompenzációs vizsgatételhez” című részben az adott feladat lehetséges megoldásai olvashatóak, melyek a tartalmi dimenzióra helyezik a hangsúlyt. A vizsgázó a feladat meghatározásától függően akkor is teljesítheti nagyon jól az adott feladatot, ha nem mindegyik javasolt gondolatot építi be válaszaiba, ha más, tartalmilag fontos nézőpontot mutat be, vagy egy másik interpretálási lehetőséget választ.

A felkészülési idő min. 30 perc, a vizsga időtartama max. 25 perc.

A vizsgázó segédeszközként használhat szótárt.

A kompenzációs vizsga eredménye akkor pozitív, ha a vizsgázó a fontosabb területeken nagyrészt teljesítette a követelményeket.

A végső osztályzat a kompenzációs vizsga során nyújtott teljesítményből és az írásbeli vizsga eredményéből tevődik össze. A végső osztályzatról a vizsgabizottság dönt.

Téma: Műanyagszennyezés

Szituáció: Fiatalok egy rendezvény keretében a környezeti problémákkal, ezen belül a műanyagszennyezéssel foglalkoznak. Erre készülve ön a mellékelt két cikket dolgozza fel.

Olvassa el az *origo.hu* internetes oldalán 2018. március 22-én megjelent *Még műanyag WC-ülők* is található az *óceán közepén* című cikket (1. melléklet), valamint a *Lush* magyar nyelvű honlapján megjelent *Miért nem elég az újrahasznosítás a műanyagszennyezés ellen?* című cikket (2. melléklet)!

Dolgozza ki a következő feladatokat:

Feladatok		Követelményszintek
1.	Foglalja össze a cikkek főbb gondolatait!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 7 perc
2.	Elemesse az 1. melléklet szövegének szerkezetét és nyelvezetét!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 5 perc
3.	Vizsgálja meg a 2. melléklet alapján, – mennyiben felelős Európa és az Egyesült Államok is az óceánban található műanyag hulladék miatt, – illetve mi várható az egyes országok terveitől!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 8 perc
4.	<u>Mondjon egy beszédet</u> a témáról fiatalok előtt: – Nevezze meg a cikkek főbb gondolatait! – Hozza összefüggésbe a szövegek kijelentéseit saját ismereteivel! – Hívja fel a figyelmet arra, hogyan csökkenthetjük a műanyagszennyezést!	1. és 2. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer;</i> <i>reflexió és problémamegoldás</i> A vizsgarész időtartama: max. 5 perc (min. 3 perc)

1. melléklet

Még műanyag WC-ülőke is található az óceán közepén

MTI

Gyorsan növekszik a csendes-óceáni műanyag hulladék mennyisége, ezért sürgős beavatkozásra van szükség egy friss tudományos kutatás szerint.

Sokkal nagyobb a szennyezés az eddig feltételezetténél

Egy nemzetközi kutatócsoport becslése szerint a „nagy csendes-óceáni szemétfolt”, amely Kalifornia és Hawaii között lebeg a vízen, mintegy 80 ezer tonna műanyagot tartalmaz. Ez 16-szorosa a korábban jelentett mennyiségnek. 5

„A műanyag-koncentráció növekszik, a helyzet egyre rosszabbra fordul” – idézte a kutatást vezető holland Laurent Lebretont, a delfti Óceán Megtisztítása Alapítvány munkatársát a BBC News. A kutató figyelmeztetett arra, hogy az adatok tükrében ideje azonnali lépéseket tenni a műanyagok a tengerekbe való áramlása ellen, az eddig odakerült hulladékot pedig el kell takarítani. 10

A hulladék öt óceáni térségben halmozódott fel, a legnagyobb szemétfolt Hawaii és Kalifornia között terül el.

Több mint Magyarország területének a tizenhatszorosa

A kutatók hajókról és repülőkről térképezték fel a Csendes-óceán északi térségét, ahol az áramlatok és a szél összesodorja a tengeri hulladékot, a műanyag szemétket, a moszatokat és a planktonokat. 15
A hároméves kutatómunka során kiderült, hogy a műanyag hulladék mennyisége exponenciálisan növekszik.

A mintegy 1,6 millió négyzetkilométeres vízfelületen úszó műanyag szemétfoltban 8 százalék az apró műanyag szemcsék mennyisége. A becslések szerint mintegy 1,8 milliárd műanyagdarab, zömmel nagyobb a mikroszkopikus műanyagdaraboknál, halászhalók, játékok és még műanyag WC-ülőke is van köztük. 20

Újra kell gondolni a műanyagok felhasználási módját

Ez a műanyagmennyiség „sokkoló” – hangsúlyozta Erik van Sebille, az Utrechti Egyetem szakértője, aki nem vett részt a kutatásban. Hozzátette: **a kutatócsoportnak az a megállapítása is megdöbbentő, hogy a hatalmas szemétfolt sokkal gyorsabban mozog, mint azt bárki gondolta volna.** 25

Évente millió tonnaszámra ömlik a műanyag az óceánba. Az örvénylő óceáni áramlatokban foglyul esett műanyagdarabok egészen apró műanyag szemcsékké morzsolódnak szét, **amelyek bekerülnek a tengeri táplálékláncba.**

Lebreton szerint az üzenet nagyon egyszerű: újra kell gondolni a műanyagok felhasználási módját. Mint mondta, a gyógyításban, szállításban és építkezésben nagyon hasznos a műanyag, de az egyszerű használatos műanyagok vagy a csak rövid ideig használható műanyagok felhasználásán változtatni kell. 30

2. melléklet

Miért nem elég az újrahasznosítás a műanyagszennyezés ellen?

Katie Dancey-Downs

A műanyag mára a Föld állandó (hívatlan) lakója. A tudósok és az aktivisták együtt küzdenek azért, hogy az egykori csodaanyag zárt rendszerbe kerüljön, az eldobható műanyag pedig feledésbe merüljön.

A műanyagsziget

A Henderson-sziget nemrég világhírű lett, de ez nem jelent semmi jót. A távoli, lakatlan sziget a Csendes-óceán déli részén helyezkedik el, és bár az UNESCO világörökségi listáján is szerepel, mégis arról híres, hogy az egész világon itt a legnagyobb a hulladékkoncentráció. 5

A legközelebbi lakott hely a 115 kilométerre lévő Pitcairn-sziget, ahol körülbelül negyvenen élnek. Ha működő ipart és nagyobb lakott területeket keresünk, ötezer kilométernél is többet kell utaznunk. Bár Henderson partjait nem tapossa ember, tevékenységének hatása mégis jól érzékelhető: a szigeten 17,6 tonna hulladékot sodort partra az óceán. [...] 10

Műanyag határok nélkül

Minden évben újabb nyolcmillió tonna műanyag kerül az óceánba, melynek 80 százaléka a szárazföldről származik. A *Plastic Oceans Foundation* és a *Brunel Egyetem* jelentése szerint a tengeri hulladék legfőbb forrásai Kína, Indonézia, a Fülöp-szigetek és Vietnám. Ezekben az országokban nem megfelelő a hulladékkezelési infrastruktúra, így a kezeletlen hulladék az óceánban köt ki. 15

A szemét pedig nagy üzlet. 2015-ben az Egyesült Királyság 791 000 tonna műanyagot exportált Kínába, ahol újrahasznosították és eladták azt. Ez azt jelenti, hogy bár az óceánban található hulladék nagy része Ázsiából származik, sokszor mégis Európában vagy az Egyesült Államokban dobták ki először.

A nem újrahasznosítható hulladék problémájának megoldására Kína 2012-ben elindította a Zöld Kerítés Műveletet, korlátozva a hulladékimportot. Egyes elemzők szerint ez a hulladéktermelés újragondolására készítette a forrásországokat. Kína nemrég bejelentette, hogy egyáltalán nem fogad további hulladékimportot a tengerentúlról; a lépés hatásai egyelőre felmérhetetlenek. 20

2015-ben az Európai Bizottság Körkörös Gazdasági Csomagja célul tűzte ki, hogy 2025-re a műanyag hulladék 55 százalékának újrahasznosíthatónak kell lennie. De elég-e az újrahasznosítás? 25

Jennifer Lavers, a Henderson-szigeti expedíció vezető tudósa mindannyiunknak üzen, amikor ezt mondja: „Ne üljetek ölbe tett kézzel, arra várva, hogy a kormányok majd hoz egy rendeletet! Ne várjátok, hogy majd a szomszédotok elkezd újrahasznosítani! Tegyetek valamit! Mutassatok példát! Találjatok megfelelő alternatívát a műanyag helyett!”

A világ kormányai ugyan egyre nagyobb lépéseket tesznek a műanyag problémájának megoldása felé, de a műanyaghoz fűződő viszonyunk átgondolásához hatalmas kulturális változás szükséges. Az egyén felelőssége hatalmas lesz a változás fenntartásában és működtetésében. 30

Magyarázatok és megoldási javaslatok a kompenzációs vizsgatételhez

Téma:	Műanyagszennyezés
Situáció:	<p><u>helyzet</u>: részvétel egy környezeti problémákkal foglalkozó rendezvényen</p> <p><u>szerep</u>: véleményét megfogalmazó fiatal</p> <p><u>címzettek</u>: fiatalok</p>
A tétel feladatainak teljesítése tartalmi szempontból:	
Az input-szöveg(ek) lényeges gondolata(i):	<p>Az első melléklet tartalma: Sürgősen tenni kell valamit a műanyagszennyezés ellen, mert a Csendes-óceánban rohamosan nő a műanyag hulladék mennyisége. Ez sokkal több, mint ahogy eddig feltételezték, és a műanyag bekerül a táplálékláncba. A műanyag használatát a szükséges minimumra kell csökkenteni.</p> <p>A második melléklet szerint a műanyag hulladék határokon átnyúló probléma, mindenhova eljut. Az Európából és az Egyesült Államokból Ázsiába kerülő hulladék újrahasznosítása sem oldja meg a problémát. A műanyag felhasználását mind a kormányoknak, mind az egyénnek át kell gondolnia.</p>
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Foglalja össze ...!	<i>Lásd fent.</i>
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Elemesse ...!	<i>bekezdések tagolása, mondat szerkezetek, szóhasználat, szakkifejezések, összetett szavak, számok a magyar nyelvben, tulajdonnevek helyesírása, felszólítások</i>
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Vizsgálja meg ...!	<p>Európa és az Egyesült Államok felelőssége:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ a műanyag hulladékot Ázsiába szállítják, ahol azt ugyan újrahasznosítják, de egy idő után mégis az óceánba kerül. <p>Kína intézkedése:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ nem fogad tovább hulladékimportot ■ ezért azok az országok, amelyek eddig hulladékot szállítottak Kínába, átgondolják hulladéktermelésüket. <p>Európai Unió:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ 2025-re a műanyag hulladék 55 %-a legyen újrahasznosítható.

Megoldási
lehetőségek a
4. feladathoz:

Egyéni megoldások.

- az összefüggő beszédnek megfelelő szerkezeti tagolás
- a párbeszédés részben megnevezett tartalom használata és reflexiója
- érdemi helyesség
- az érvelés logikája
- a tartalomnak és nyelvezetnek a címzethez való igazítása
- az adott szituációnak megfelelő fogalmazás

Lásd fent (1.+ 3.).

Egyéni tapasztalatok és ismeretek.

Beurteilungsraster zur Kompensationsprüfung der standardisierten Reife- und Diplomprüfung in der Unterrichtssprache

Kompetenzbereich	Teilkompetenzen	nicht erfüllt	das Wesentliche überwiegend erfüllt	das Wesentliche zur Gänze erfüllt	über das Wesentliche hinausgehend erfüllt	weit über das Wesentliche hinausgehend erfüllt
(K1) Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht Anforderungsbereich 1 <i>(Reproduktion, Reorganisation und Transfer)</i>	<p>kann Informationen, Standpunkte und Meinungen aus der Textbeilage/ den Textbeilagen ermitteln, strukturiert zusammenfassen bzw. einander gegenüberstellen</p> <p>kann Aufbau bzw. Argumentationslinien der Textbeilage(n) identifizieren und gegebenenfalls anhand von Textbelegen erläutern</p> <p>kann Merkmale bzw. die Intention(en) der Textbeilage(n) identifizieren und Textbelege dafür finden</p> <p>kann sprachliche bzw. literaturästhetische Besonderheiten der Textbeilage(n) identifizieren, analysieren und deren Wirkung bzw. Funktion beschreiben</p>					
Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht Anforderungsbereich 2 <i>(Reflexion und Problemlösung)</i>	<p>kann Meinungen, Argumente bzw. Argumentationslinien der Textbeilage(n) reflektieren und bewerten bzw. Interpretationshypothesen formulieren und anhand von Textbelegen begründen</p> <p>kann eine eigenständige Position zum Thema der Textbeilage(n) argumentativ überzeugend formulieren bzw. zu gesellschaftlichen, kulturellen, politischen und wirtschaftlichen Phänomenen treffsicher Stellung nehmen und diese bewerten</p> <p>kann themenbezogenes Sachwissen aktivieren, anwenden und gegebenenfalls Bezüge zu eigenen Erfahrungen und Werthaltungen herstellen</p> <p>kann mindestens drei Minuten zusammenhängend monologisch zum vorliegenden Thema sprechen</p>					
(K2) Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit	<p>kennt Sprachnormen und kann diese korrekt anwenden</p> <p>kann relevante Fachbegriffe anwenden und zeigt Varianz in Wortwahl und Satzbau</p> <p>kann adressaten- und situationsangemessen formulieren</p> <p>kann in Bezug auf die Textbeilage(n) eigenständig formulieren</p>					

Korrektur- und Beurteilungsanleitung

1 Erläuterungen zum Beurteilungsraster zur Kompensationsprüfung in der Unterrichtssprache

Die gesetzliche Regelung sieht vor, dass der Prüferin / dem Prüfer und der Beisitzerin / dem Beisitzer bei der Beurteilung des Prüfungsgebiets eine gemeinsame Stimme zukommt. Daher sollten stets beide den Beurteilungsraster erhalten, der der Angabe für Prüfer/innen beiliegt.

Die Beurteilung einer Kompensationsprüfung in der Unterrichtssprache **muss** unter Verwendung des standardisierten Beurteilungsrasters erfolgen.

1.1 Aufgabenstellung

Jede Aufgabenstellung ist in mehrere Teilaufgaben gegliedert, die **alle** von der Kandidatin/vom Kandidaten zu bearbeiten sind.

1.2 Kompetenzbereiche

Der Beurteilungsraster ist in zwei Kompetenzbereiche gegliedert, die dem Beurteilungsraster der standardisierten Klausur entsprechen:

- **K1: Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht**
  - Anforderungsbereich 1: *Reproduktion, Reorganisation und Transfer*
  - Anforderungsbereich 2: *Reflexion und Problemlösung*
- **K2: Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit**

1.3 Notenfindung

Beurteilt werden die beiden Kompetenzbereiche **Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht** (jeweils bezogen auf die beiden Anforderungsbereiche) sowie **Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit**.

Jeder dieser beschriebenen Kompetenzbereiche muss in Summe (der Teilkompetenzen) positiv bewertet werden, um zu einer positiven Beurteilung der Kompensationsprüfung zu gelangen.

Wenn bei einer Prüfung **einer** der Kompetenzbereiche (K1 oder K2) nicht „überwiegend“ erfüllt ist, ist die Prüfung mit „Nicht genügend“ zu beurteilen.

Die Prüfung ist mit „Genügend“ zu beurteilen, wenn beide Kompetenzbereiche zumindest „überwiegend“ erfüllt sind.

Die Prüfung ist mit „Befriedigend“ zu beurteilen, wenn beide Kompetenzbereiche „zur Gänze“ erfüllt sind. Einzelne „überwiegend“ erfüllte Teilkompetenzen können durch „über das Wesentliche hinausgehend“ und „weit über das Wesentliche hinausgehend“ erfüllte Leistungen ausgeglichen werden.

Mit „Gut“ oder „Sehr gut“ ist eine Prüfung zu beurteilen, wenn die Teilkompetenzen der Kompetenzbereiche jeweils mehrheitlich „über das Wesentliche hinausgehend“ erfüllt oder „weit über das Wesentliche hinausgehend“ erfüllt sind.

Werden alle zwei Kompetenzbereiche positiv (= „überwiegend“ und darüber) bewertet, könnte sich eine Zwischennote ergeben. In diesem Fall liegt es im Ermessensbereich der Prüferin/des Prüfers, ob die bessere oder die schlechtere Note gegeben wird. Für diese Entscheidung ist die Aufgabenerfüllung in den einzelnen Teilkompetenzen, wie etwa Argumentationsqualität oder stilistische Qualität, noch einmal heranzuziehen.

1.4 Zur Spaltenbezeichnung des Beurteilungsrasters

Die Attribute der Spalten „das Wesentliche überwiegend erfüllt“ („die nach Maßgabe des Lehrplanes gestellten Anforderungen in der Erfassung und in der Anwendung des Lehrstoffes sowie in der Durchführung der Aufgaben in den wesentlichen Bereichen überwiegend erfüllt“), „das Wesentliche zur Gänze erfüllt“ („in den wesentlichen Bereichen zur Gänze erfüllt“, „merkliche Ansätze zur Eigenständigkeit“), „über das Wesentliche hinausgehend erfüllt“ („in über das Wesentliche hinausgehendem Ausmaß erfüllt“, „merkliche Ansätze zur Eigenständigkeit“, „bei entsprechender Anleitung die Fähigkeit zur Anwendung [des] Wissens und Könnens auf [...] neuartige Aufgaben“) und „weit über das Wesentliche hinausgehend erfüllt“ („in weit über das Wesentliche hinausgehendem Ausmaß erfüllt“, „deutliche Eigenständigkeit“, „die Fähigkeit zur selbständigen Anwendung [des] Wissens und Könnens auf [...] neuartige Aufgaben“) entsprechen den Notendefinitionen der Beurteilungen mit „Genügend“, „Befriedigend“, „Gut“ und „Sehr gut“ in der Verordnung zur Leistungsbeurteilung (vgl. § 14 LBVO). Wichtig ist, dass die Beurteilung der Prüfung entsprechend dem Abschnitt 1.3 erfolgt.

2 Gesamtbeurteilung

Da sowohl die von der Kandidatin/vom Kandidaten im Rahmen der Kompensationsprüfung erbrachte Leistung als auch das Ergebnis der Klausurarbeit für die Gesamtbeurteilung herangezogen werden, kann die Gesamtbeurteilung nicht besser als „Befriedigend“ lauten.